

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง อายุความกรณีเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดเรียกให้หน่วยงานของรัฐชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนที่ตนได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายไปก่อน (กรณีกรมราชทัณฑ์)

กรมราชทัณฑ์ได้มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๑๑/๑๓ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อกรณีเจ้าหน้าที่ผู้รับเงินชดใช้คืนตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สรุปความได้ว่า เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒ นายสมรวมยศ กิจจะปุณณะ เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ๔ เรือนจำกลางชลบุรี ได้ขับรถยนต์กระบะ หมายเลขทะเบียน ท- ๓๓๒๓ ชลบุรี ของเรือนจำกลางชลบุรีเฉี่ยวชนกับรถยนต์ของนายตระกูล เรือนรัตน์ บุคคลภายนอก เป็นเหตุให้รถยนต์ทั้งสองคันได้รับความเสียหาย ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ นายสมรวมยศฯ ได้ใช้เงินส่วนตัวชำระค่าเสียหายให้แก่นายตระกูลฯ เป็นเงิน ๑๑,๐๐๐ บาท แต่นายตระกูลฯ ไม่พอใจจึงยื่นฟ้องกรมราชทัณฑ์เป็นจำเลยที่ ๑ และนายสมรวมยศฯ เป็นจำเลยที่ ๒ ต่อศาลแขวงนนทบุรี ขอรื้อฐานความผิดละเมิดเรียกค่าเสียหายจำนวน ๓๐,๗๑๕ บาท ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ให้กรมราชทัณฑ์ จำเลยที่ ๑ และนายสมรวมยศฯ จำเลยที่ ๒ ร่วมกันชำระเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับตั้งแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๒ จนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้ค่าฤชาธรรมเนียมศาลแทนโจทก์ โดยกำหนดค่าทนายความ ๒,๐๐๐ บาท ต่อมานายตระกูลฯ โจทก์ได้ยื่นอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๑ มีคำพิพากษา เมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๗ ให้กรมราชทัณฑ์ จำเลยที่ ๑ ชำระเงินให้นายตระกูลฯ โจทก์ เพิ่มอีก ๑,๕๐๐ บาท รวมเป็นค่าเสียหายทั้งสิ้น ๑๑,๕๐๐ บาท ยกฟ้องสำหรับจำเลยที่ ๒ เนื่องจากจำเลยที่ ๒ กระทำละเมิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ ค่าฤชาธรรมเนียมระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๒ ทั้งสองศาลให้เป็นพับ นอกจากนี้ที่แก้ไขเป็นไปตามศาลชั้นต้น ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ คดีถึงที่สุดชั้นอุทธรณ์ กรมราชทัณฑ์จึงได้ชดใช้เงินให้แก่นายตระกูลฯ โจทก์ ตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑๙,๕๙๗.๙๑ บาท

ต่อมากรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่ง ที่ ๖๑๘/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อพิจารณาหาผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากกรณีดังกล่าว ในระหว่างการสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการฯ นายสมรวมยศฯ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๘ ขอให้กรมราชทัณฑ์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จำนวน ๑๑,๐๐๐ บาท ที่ได้ชำระให้แก่นายตระกูลฯ ไปเมื่อวันที่

๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ คืบแก้ต้น ต่อมาคณะกรรมการฯ ได้สอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว มีความเห็นว่า อุบัติเหตุครั้งนี้เกิดจากความประมาทของนายสมรวมยศฯ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา มิได้เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ และมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกรมราชทัณฑ์พิจารณาแล้วเห็นชอบกับความเห็นของคณะกรรมการฯ

กรมราชทัณฑ์พิจารณาการขอรับเงินชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนของนายสมรวมยศฯ แล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า “ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย” จึงมีประเด็นปัญหา ดังนี้

๑. การที่นายสมรวมยศฯ ใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว เป็นการใช้สิทธิเกินอายุความหนึ่งปี ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร

๒. หากนายสมรวมยศฯ ไม่มีสิทธิเรียกเงินส่วนตัวที่ได้ชดใช้ค่าเสียหายคืนตามข้อ ๑ จะมีวิธีใดเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่นายสมรวมยศฯ ได้บ้าง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมราชทัณฑ์ โดยได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมราชทัณฑ์) และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) แล้ว เห็นว่ามีประเด็นปัญหาข้อกฎหมายเพียงประเด็นเดียวที่ต้องพิจารณา คือ นายสมรวมยศฯ ได้ใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมราชทัณฑ์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ตนได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่นายสมรวมยศฯ ได้ใช้ค่าเสียหายเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๒ จำนวน ๑๑,๐๐๐ บาท แก่ นายตระกูลฯ บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายในกรณีที่เกิดการเฉี่ยวชนกันแล้ว นายสมรวมยศฯ ต้องใช้สิทธิเรียกร้องให้กรมราชทัณฑ์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนแก่ตนภายในอายุความหนึ่งปีตามที มาตรา ๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดไว้ คือ ภายในวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๓ แต่นายสมรวมยศฯ ได้ใช้สิทธิเรียกร้องกับกรมราชทัณฑ์เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นกรณีที่นายสมรวมยศฯ มิได้ใช้สิทธิเรียกร้องภายในอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่ตนได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่นายตระกูลฯ

^๑มาตรา ๙ ถ้าหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหาย สิทธิที่จะเรียกให้อีกฝ่ายหนึ่งชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนให้มีกำหนดอายุความหนึ่งปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ได้ใช้ค่าสินไหมทดแทนนั้นแก่ผู้เสียหาย

ในกรณีนี้กรมราชทัณฑ์ไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนคืนแก่นายสมรวมยศฯ อย่างไรก็ดี หากกรมราชทัณฑ์ได้ตรวจสอบกับกระทรวงการคลังเป็นที่แน่ชัดแล้วว่าการกระทำละเมิดของนายสมรวมยศฯ มิได้เป็นกรณีที่เกิดจากการกระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง^๒ กรมราชทัณฑ์อาจหาวิธีการอื่นเพื่อช่วยเหลือนายสมรวมยศฯต่อไปเนื่องจากกรณีนี้กรมราชทัณฑ์ได้รับประโยชน์จากการที่ไม่ต้องชำระค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่นายสมรวมยศฯ ได้ใช้ไปก่อน โดยศาลอุทธรณ์ภาค ๑ ได้ทำการหักจำนวนเงินดังกล่าวออกจากค่าเสียหายที่นายตระกูลฯ ผู้เป็นโจทก์ได้เรียกร้องเอากับกรมราชทัณฑ์แล้ว

(คุณพรทิพย์ จาละ)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๕๙

^๒ กรณีตามข้อหาหรือนี้เป็นกรณีที่กรมราชทัณฑ์ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบเนื่องจากค่าเสียหายไม่เกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ต้องรายงานความเสียหายที่เกิดขึ้นให้กระทรวงการคลังทราบทุกกระยะสามเดือน ทั้งนี้ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่ไม่ต้องรายงานให้กระทรวงการคลังตรวจสอบ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘